

การศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษา ของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) จังหวัดบุรีรัมย์

A STUDY OF COMMUNITY GROUPS PARTICIPATION IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF PARTNERSHIP SCHOOL BURIRAM

จตุพร แพบัวสง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ในการบริหารการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของ โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จำแนก ตาม อายุ และกลุ่มชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และกลุ่มบุคลากรสนับสนุนในการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 496 คน จากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 โรงเรียน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน และผู้สนับสนุน เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ใช้การวิเคราะห์ t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe' s test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้านได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้านได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ผลปรากฏว่า

2.1 การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่นัยสำคัญที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้านบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

2.2 การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จำแนกตาม กลุ่มชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริหารงานงบประมาณและด้านบริหารงานทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทางตรงกันข้าม ด้านบริหารวิชาการ และ ด้านบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม , กลุ่มชุมชน , โรงเรียนร่วมพัฒนา

Abstract

The research purposes were: 1) to study of community group participation in educational administration of Partnership School in the 4 educational administration aspects: the academic administration aspect, the budget administration aspect, the personnel administration aspect, and the general administration aspect; 2) to compare the community group participation in educational administration of Partnership School, classified by age and community group of student parents and supporting personnel in educational administration: the academic administration aspect, the budget administration aspect, the personnel administration aspect, and the general administration aspect. The sample was the 496 personnel from the 6 participating schools joined Partnership School project, the sample size determined by the Krejcie and Morgan table. The research instrument was the opinion questionnaire of parents, students and supporter about community group participation in educational administration of Partnership School. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation; comparative analysis of differences by t-test analysis, and One-Way Analysis of Variance (One-Way ANOVA), and pair test by Scheffe's test.

The research findings were:

1. The analysis results of community group participation in educational administration of Partnership School in the 4 aspects: the academic administration aspect, the budget administration aspect, the personnel administration aspect, and the general administration aspect, overview was at moderate level.

2. The comparative results of community group participation in educational administration of Partnership School in the 4 aspects: the academic administration aspect, the budget administration aspect, the personnel administration aspect, and the general administration aspect, overview was at moderate level were:

2.1 The community group participation in educational administration of Partnership School classified by age, overview was different at statistics significance level .05; when each aspect consideration found the community group participation in educational administration of Partnership School, the academic administration aspect was different at statistics significance level .05.

2.2 The community group participation in educational administration of Partnership School classified by community group, overview was different at statistics significance level .05; when each aspect consideration found the budget administration aspect, and the general administration

aspect were different at statistics significance level .05, on the contrary, the academic administration aspect and the personnel administration aspect did not different.

Keywords: Participation, Community groups, Partnership School

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลให้ยึดหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นมนุษย์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติถึงสิทธิของบุคคล ในการได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: 1)

โรงเรียนจึงเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน แนวคิด การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงเป็นความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักในความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายการพัฒนา “โรงเรียนคุณภาพ” (สุพัชรี ผุดผ่อง, 2553) แต่ในสภาพปัจจุบันจะเห็นว่า ผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าการศึกษาคือเป็นเรื่องของครูกับโรงเรียนเท่านั้น จึงต้องให้บทบาท

หน้าที่ในการจัดการศึกษาของบุตรหลานให้กับโรงเรียนทั้งหมด เมื่อส่งบุตรหลานเข้าสู่โรงเรียนแล้วตนเองก็ไม่จำเป็นต้องเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ อีกซึ่งความเข้าใจนั้นเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในยุคปัจจุบัน แท้จริงแล้วชุมชน เป็นบุคคลที่มีบทบาท และมีความสำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของตนเอง เพราะชุมชนก็มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยที่จะให้ความรู้ความเข้าใจใส่ ความหวังใ้ ต่อบุตรหลานของตนเอง (รุ่ง แก้วแดง, 2543: คำนำ) เช่นเดียวกับแนวคิดของ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2543: 4) ได้กล่าวไว้ว่า การดึงฝ่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมนั้นถือเป็นหลักการสำคัญ และหมายถึงการเข้ามามีบทบาทหรือเพิ่มบทบาทของฝ่ายต่างๆเช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ เอกชน สถานประกอบการ ภาคองค์กรพัฒนาชุมชน ชุมชน หรือสถาบันทางสังคมต่างๆ การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารการศึกษา เพราะว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการจัดการศึกษานั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

โรงเรียนร่วมพัฒนา เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานในการพัฒนาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการบริหาร จัดการร่วมพัฒนา และสนับสนุนสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสังกัดอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพและรังสรรค์นวัตกรรมการบริหาร จัดการของสถานศึกษาให้สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตให้แก่ผู้เรียน และเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคนในชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต และให้สถานศึกษาได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึงนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โรงเรียนด้อยโอกาสและโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน ทศวรรษที่สองทั้งในเรื่องคุณภาพ โอกาส และการมีส่วนร่วมโดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับ การจัดสรรงบประมาณอย่างเต็มที่ที่ได้รับปัจจัยนำเข้าที่มีมาตรฐานสูงเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพทั้งยังตอบเจตจำนงการกระจายอำนาจที่จะเกิดความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย เพราะโรงเรียนร่วมพัฒนามีการบริหารงานที่เน้นการร่วมมือกับ

จากการศึกษาเอกสาร (โรงเรียนร่วมพัฒนาต้นแบบโรงเรียนคุณภาพ สพฐ, 2561) พบว่าโรงเรียนร่วมพัฒนาเป็นโครงการที่จะไปตอบโจทย์การเพิ่มคุณภาพในการจัดการศึกษาของไทยไปยังโรงเรียนในท้องถิ่นชนบทได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น กระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสและอยู่ในชนบทห่างไกล และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาในประเด็นดังกล่าว เพื่อผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่โรงเรียนอื่นๆ ในชนบทที่อยู่ห่างไกลสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะผู้รับผิดชอบดูแลโครงการ ได้ข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้โครงการในรุ่นต่อไปสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ในการบริหารการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จำแนก ตาม อายุ และกลุ่มชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และกลุ่มบุคลากรสนับสนุนในการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษากลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมและนักศึกษากลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะหลังการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่

1. กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,571 คน
  2. กลุ่มบุคลากรผู้สนับสนุน จำนวน 258 คน
- รวมประชากรที่ใช้ทั้งสิ้นจำนวน 2,578 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 โรงเรียน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 331 คน และกลุ่มบุคลากรผู้สนับสนุนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสิ้น จำนวน 496 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ และกลุ่มชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และบุคลากรผู้สนับสนุน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการ ศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ให้มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ มีร่วมส่วนปฏิบัติ การมีส่วนร่วมผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมิณผล ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Five Rating Scale, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 114-115) ซึ่งผู้วิจัย กำหนดค่าคะแนนของช่วง น้ำหนัก 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบด้วย t-test dependent และวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) โดยรวมและเป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
งานบริหารวิชาการ	3.17	0.85	ปานกลาง
งานบริหารงานงบประมาณ	3.05	0.94	ปานกลาง
ด้านบริหารงานบุคคล	3.10	0.96	ปานกลาง
ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.50	0.85	ปานกลาง
รวม	3.25	0.28	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้านได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลปรากฏว่า

2.1 การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่นัยสำคัญที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้านบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบตามหลัก ด้วยการทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe s test) ผลการเปรียบเทียบปรากฏว่า ช่วงอายุมากกว่า 50 ปี

ต้องการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) มากกว่าช่วงอายุระหว่าง 36-50 ปี และช่วงอายุต่ำกว่า 36ปี และช่วงอายุระหว่าง 36-50 ปี มีความต้องการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) มากกว่า ช่วงอายุต่ำกว่าระหว่าง 36-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จำแนกตาม กลุ่มชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริหารงานงบประมาณและด้านบริหารงานทั่วไปไม่มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทางตรงกันข้าม ด้านบริหารวิชาการ และ ด้านบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้านได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏ ดังนี้

1.1 ด้านบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชน ร่วมกำหนดขอบข่ายเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับวิชาชีพท้องถิ่นให้แก่สถานศึกษา และร่วมเสนอแนะเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเป็นองค์กรหรือสถาบันหลักของชุมชนที่จะช่วยอบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ ความสามารถ มีความพร้อมในทุกด้านเพื่อเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต อีกทั้งการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพไม่ได้ขึ้นอยู่กับโรงเรียน ผู้บริหารและครูเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพได้ ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อันดีของนักเรียนให้ดีขึ้น อีกทั้งในยุคปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากขึ้น เพราะงานวิชาการเป็นภารกิจสำคัญของโรงเรียนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย สอดคล้องกับปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 15) ที่กล่าวว่างานวิชาการนั้น ผู้บริหารไม่สามารถกระทำได้โดยลำพัง ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอนด้วย เพราะครูผู้สอนคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ และอาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระมีบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ขาดการมีมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 30-34) และสอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต อ้วนละมัย (2551 : 94) ที่พบว่า บุคลากรในโรงเรียนยังขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ขาดการเข้ามามีส่วนร่วมของตัวแทนภายนอกและตัวแทนภายในสถานศึกษาที่ยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร เกิดความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร การเข้าร่วม โดยขาดความเข้าใจในสถานการณ์ และขาดข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของการมีส่วนร่วมและยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

1.2 ด้านบริหารงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณโครงการต่างๆเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ร่วมรณรงค์ส่งเสริมการระดมทุนสวัสดิการ และร่วมเป็นคณะกรรมการอนุมัติแผนการใช้

จ่ายเงินที่ได้จากการบริจาคทุนการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ร่วมเป็นกรรมการสรุป รายงานเผยแพร่เชิดชูเกียรติผู้สนับสนุนทุนการศึกษา ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารงบประมาณ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในระดับโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาลีดา อุ้นทุสัย (2553: 135-142) ที่พบว่า คณะกรรมการควรมีส่วนร่วมในการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา การใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการใช้งบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองยศ เวียงนนท์ (2553 : 74) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า อุปสรรคของการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาเพื่อ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน คือผู้บริหารขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับคณะกรรมการสถานศึกษา

1.3 ด้านบริหารงานบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยของ ระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด 3 อันดับ คือ ร่วมเป็นคณะกรรมการกำหนดคุณสมบัติและสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเข้ามาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ร่วมส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ และร่วมสนับสนุนการดำเนินการตามแผนกิจกรรมพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ร่วมเป็นกรรมการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในด้าน บริหารงานบุคคล แสดงการรับรู้และและพร้อมที่จะได้ร่วมให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงินทุน แรงงาน และ บุคลากร ต้องร่วมส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ และร่วมสนับสนุนการดำเนินการตามแผนกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานประกอบการซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ แอนนา พิลาก (2560: 99-102) พบว่า ผู้นำมีการสร้างขวัญกำลังใจกับบุคลากรอย่าง ต่อเนื่องจะทำให้เกิดความผูกพันและความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน และเกิดประสิทธิภาพ

1.4 ด้านบริหารงานทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่มี ค่าเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารสถานศึกษา และร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษาแก่ชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของ ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ร่วมดูแลและสนับสนุนการก่อสร้างอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านบริหารงานทั่วไปเป็นงานเกี่ยวกับงานบริบททั่วไปของโรงเรียน กลุ่มชุมชน ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมที่แสดงการ รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับการบริหารการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมจิต ชันขวา (2544:70-77) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ การสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นพบว่า คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา คือมีส่วนร่วมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน มีส่วนส่งเสริมสนับสนุน เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนและชั้นเรียน มีส่วน ส่งเสริมให้ ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากโรงเรียนและร่วมพัฒนาโรงเรียน มีส่วนประชาสัมพันธ์ผลงานของของโรงเรียนต่อ ชุมชน ติดตาม รายงานและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้านได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลปรากฏว่า

2.1 การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่นัยสำคัญที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ด้านบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบตามหลัก ด้วยการทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe s test) ผลการเปรียบเทียบปรากฏว่า ช่วงอายุมากกว่า 50 ปี ต้องการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) มากกว่าช่วงอายุระหว่าง 36-50 ปี และช่วงอายุต่ำกว่า 36ปี และช่วงอายุระหว่าง 36-50 ปี มีความต้องการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) มากกว่า ช่วงอายุต่ำกว่าระหว่าง 36-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยเป็น เช่นนี้อาจเพราะความแตกต่างของช่วงอายุหรือวัย ที่ทำการศึกษาดูด้วย เช่น ช่วงอายุมากกว่า 50 ปีเป็นช่วงอายุที่กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนและกลุ่มผู้สนับสนุนมีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ ด้านอาชีพและการปรับตัวค่อนข้างสูง มีความมั่นคงสูงกว่าช่วงอายุกลุ่มอื่นๆ ดังนั้น ช่วงอายุมากกว่า 50 ปี จึงเอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนมากกว่าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544:92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด นครราชสีมา พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาผู้อาวุโสกว่าจะเรียนรู้ประสบการณ์ ด้านอาชีพ มี เวลาแสวงหาความมั่นคงในอาชีพจึงมีเวลาให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียนได้มากกว่าผู้ที่อายุน้อยกว่า

2.2 การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) จำแนกตาม กลุ่มชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริหารงานงบประมาณและด้านบริหารงานทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า ด้านบริหารวิชาการและด้านบริหารงานบุคคลเป็นด้านที่มีความสัมพันธ์กันเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ปกครองและสถานประกอบการโดยตรงที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขณะด้านแผนงานและความร่วมมือ มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานศึกษาในการกำหนดแผนงานในการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงหน้าจะเป็นผลให้มีความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรภัทร เจริญดี (2542: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิชาการของ โรงเรียน ผู้ปกครองมีการปฏิบัติมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลางและมีความ คาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับมาก ด้านงานบริหารของโรงเรียนผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมใน ระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ใน ภาพ รวมอยู่ในระดับปานกลางและแยกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้น โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ควรเร่งหาวิธีการหรือกระบวนการอื่นใดที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการการศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านวิชาการเพราะเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา
2. โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ควรมีการประสานงานประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร มีการ ระดมทรัพยากรในแต่ละด้านที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอีกทั้งการได้รับความร่วมมืออย่างดีจากกลุ่มชุมชน หรือองค์กร ต่างๆ จะทำให้โรงเรียนมีศักยภาพที่ยิ่งใหญ่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพในอนาคต ได้

3. จากงานวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า กลุ่มบุคลากรในสถานประกอบการมีความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษาในระดับมาก เช่น การได้เข้าร่วมในการช่วยเหลือดูแลรักษาความปลอดภัย ให้กับนักเรียน ได้ร่วมกับวิทยาลัย ในการทำกิจกรรมวันสำคัญ ของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และได้ร่วมกับกลุ่มชุมชนได้สนับสนุนให้ได้รับ สวัสดิการและการบริการแก่นักเรียน เป็นต้น ดังนั้นโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ควรใช้ประเด็น เหล่านี้ จัดทำโครงการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและต่อเนื่องในการปฏิบัติทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเป็น การสานสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนและโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ให้เกิดความแน่นแฟ้น มากยิ่งขึ้น เพื่อให้โรงเรียนก้าวสู่ ความเป็นผู้นำโดยให้กลุ่มชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เตื่อนใจ แก้วประเสริฐ . (2544). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วีทีซี คอมมิวนิเคชั่น.
- บัณฑิต อ้วนละมัย. (2551). สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปาลิตา อุ่นทุ้ย. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ธีรภัทร์ เจริญดี . (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมจิต ชันขาว. (2544). การมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุ่ง แก้วแดง.(2543). ประวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ: มติชน.
- เรืองยศ เวียงนนท์. 2553. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัด การศึกษาโรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). เอกสารการประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 11. กระทรวงศึกษาธิการ. นนทบุรี: เจริญผล.
- แอนนา พิลาภ. (2560). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยม เขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.